

Nr 11.

Ankom till Riksdagens kansli den 7 maj 1912 kl. 3 e. m.

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 11, angående herr Martins motion, nr 228, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående utredning m. m. i fråga om de till Danviks hospital utgående s. k. rekognitionsafgifter.

I motion inom Andra kammaren, nr 228, har herr *Martin* hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta närmare utreda frågan om tillkomsten och lagligheten af de rekognitionsafgifter, som Danviks hospital alltjämt utkräfvat vid försäljning af från Danvikens hospitalshemman afsöndrade jordområden, särskildt med hänsyn till de lägenheter, som afsöndrats till s. k. egna hem och som mestadels ha sitt största eller egentliga värde i därå uppförda byggnader, samt i den för hospitalstyrelsen gällande instruktion meddela de ändringar, hvartill utredningen kan föranleda, och som rätt och billighet kräfva.

Till stöd för denna hemställan har motionären anfört följande:

Under de senare åren har öfverallt i vårt land, isynnerhet bland den kroppsarbetande befolkningen, förmärkts en sträfvan att kunna skaffa sig egna hem: antingen en mindre jordbrukslägenhet, som ansetts kunna skänka sin odlare nödortfödig bärgning, eller ock en stuga med tillhörande täppa i närheten af arbetsplatsen, således i eller strax intill stad eller annat arbetarcentrum.

I närheten af Stockholm ha sålunda på jämförelsevis kort tid uppstått sådana nybyggarsamhällen, hvilka som en gördel omgifva staden. Och äfven om i en del fall detta egnahemsbygge icke blifvit, hvad man af detsamma väntat, om mångas förhoppningar blifvit svikna och mången idyll förstörd, torde man dock få medgifva, att idén är god, och att den i flertalet fall blifvit förverkligad på ett lyckligt sätt. Särskildt gäller

detta om de samhällen, där ledningen från början kommit i goda händer, där ockrare- och jobbareintresset kunnat hållas utanför, och där goda kommunikationer tillkommit i mån af behof.

I en trakt helt nära Stockholm, och detta en som otvifvelaktigt har att erbjuda den vackraste natur samt äger en mycket sund belägenhet, har dock icke uppstått något vidare lifligt egnahemsbygge, nämligen å en del af Sicklahalfön, som dock ligger invid lilla Värtan och Skurusund. Å alla andra håll har en ordnad och liflig nybyggesverksamhet kunnat uppstå, blott ej där, och dock skulle man väl i närheten af Saltsjön i första hand velat bygga de nya egna hemmen.

Härvid torde anmärkas, att egnahemsbyggandet visst icke skulle tagit en så ringa omfattning, som det gjort, t. ex. å vissa delar af Skuru, Dufnäs, Ektorp m. fl. ställen, om blott ägarne till dessa hemman och lägenheter ägnat saken tillräckligt intresse, vidtagit anordningar för beredande af kommunikationer etc. Och en sådan anmärkning kan ju ha visst fog för sig, ehuru det icke får förbises, att den trakt, som här åsyftas, och som hufvudsakligen är belägen mellan Saltsjöbadens järnväg å ena och Saltsjöstrand å andra sidan, säkerligen skulle utan alla större förberedande åtgärder kunnat erhålla täta ångbåtskommunikationer från Skeppsbron eller tågägenheter med en bibana från lämplig plats å Salsjöbadsbanan. Trakten har nog icke varit sämre tillgodosedd än andra platser varit under första byggnadstiden.

Men det finnes ett annat skäl, som framför andra hittills motverkat och, så länge det får förblifva, alltid kommer att motverka denna trakts bebyggande. Och att hittills ett så pass stort antal egnahemsbyggare, som händelsen är, ändock dragit sig hitut, beror säkert därpå, att dessa i de flesta fall måhända icke, förrän de redan förvärfvat sig en tomt eller en lägenhet där, kommit att reflektera öfver, hvad detta med egendomsförvärf i dessa trakter förenade villkor i själfva verket innebär.

Detta villkor består däri, att vid hvarje fastighetsköp, vare sig af bebyggd lägenhet eller af obebyggd tomt, skall utom köpeskillning och vanlig lagfartskostnad erläggas *en s. k. rekognitionsafgift, uppgående till tre (säger 3) procent å köpeskillingen, hvilken tillfaller Danviks hospital.*

Jorden har nämligen i likhet med många andra fastigheter i skilda län äfvensom i Stockholms stad en gång i tiden tillhört nämnda välgörande stiftelse, som skall ha bekommit dessa hospitalshemman och egendomar antingen såsom förläningar från staten eller såsom donationer af vissa välgörare eller ock genom testamentariska dispositioner af sådana, som inköpt sig å s. k. fribröd vid anstalten, eller af andra, som velat gynna hospitalet.

Att här söka närmare ingå på frågan om de bestämmelser, under hvilka stiftelsen erhållit sina förläningar af staten, eller af hvad natur dess äganderätt till nämnda förläningar från början varit, torde få anses öfverflödigt för syftet med denna framställning. Det skulle ock törhända vara en föga gifvande uppgift, att döma efter det magra resultat i berörda afseende, som en af Kungl. Maj:t på justitiekanslersämbetets framställning 1906 anbefalld och af hospitalsstyrelsen genom dess ombudsman härads-höfding Carl Schönmeyr verkställd samt till Kungl. Maj:t ingifven utredning gifvit. Justitiekanslersämbetet hade hemställt om »fullständig utredning angående Danviks hospital, nämligen såväl beträffande dess uppgifter enligt samtliga därför utfärdade fundationsbref och andra offentliga urkunder samt enskilda donationsbref och i öfrigt gifna föreskrifter, som äfven angående hospitalets egendom och i hvad mån dess nuvarande tillgångar kunna anses tillhöra enhvar af de enskilda donationerna eller må antagas hafva uppkommit genom förläningarna och öfriga förmåner af allmän natur». Men styrelsens utredning synes mest gå ut på att visa, det hospitalet icke egentligen skulle ha till skyldighet att vårda sinnessjuka, och att en ny instruktion för hospitalet *utan* bestämmande därom vore af nöden, samt möjligen att förbereda det steg, som direktionen sedan tagit, då den i en skrifvelse af den 12 sistlidne januari hos Kungl. Maj:t begärt *total* befrielse från den skyldighet, som hospitalet haft allt sedan 1862, då den sinnessjukvård, som dittills ålegat detsamma, öfvertagits af Konradsbergs hospital, nämligen att till Konradsberg betala först 24,000 kronor, men sedan år 1871 enligt Kungl. Maj:ts medgifvande endast 14,000 kronor årligen i ersättning för nämnda befrielse.

Rörande den nämnda rekognitionsafgiften torde dock vara nödigt framhålla, att den tillkommit vid de s. k. hospitalshemmanens ombyte af innehafvare. Hospitalet har haft en viss årlig ränta af hvarje hemman. Men då försäljning af hemmanet ägt rum, har hospitalsstyrelsen gjort vissa förbehåll dels rörande optionsrätt, dels rörande de tre procenten af köpeskillingen. Belysande för detta förhållande är kungl. brefvet till hospitalsstyrelsen af 21 juli 1813, ur hvilket därför följande torde böra återgifvas:

»Uti skrifvelse af den 7 sistlidne maj hafven I förmält, att Danviks hospital alltifrån stiftelsen ägt optionsrätt till de därunder lydande hemman, då de från en till en annan innehafvare försåls, och emot det, att denna rättighet icke blifvit utnyttjad, utan stadfästelsebref å innehafvande dispositionsrätten meddelte, hafva tillträdarena af sådana genom köp åtkomne egendommar erlagt rekognition efter öfverenskommelse mer och mindre, eller ock förbundit sig till högre årliga räntor, antingen spannmål eller

kontante pengar, så att något Danvikshemman icke gått ifrån en till en annan ägare, utan att styrelsen öfver hospitalet pröfvat och efter omständigheterna återtagit ett sådant hemman eller fastställt det därom gjorda köp, hvarjämte tillkännagifvits, att, enär styrelsen öfver Danviks hospital funnit för inrättningen nyttigast emot den köpare och säljare emellan afhandlade köpeskillingen till sig lösa äganderätten, har fråga om rekognition och räntans förhöjning försvunnit, och har då till inrättningens förmån hemmanet ånyo till högst bjudande blifvit försåldt eller bortarrenderadt, men då sådant med påräknad säker fördel ej kunnat verkställas, har vänlig öfverenskommelse träffats om besittningsrätten emot olika villkor men merändels alltid efter 3 procent af köpeskillingen, beräknad allteftersom köparen mer eller mindre ömnade för hospitalsinrättningens bästa och välstånd, och har denna beräkning från urminnes tider följts samt vunnit en stadga som lag, hvilken gammal häfd vanligen medfört, så att, då opositionsrätten ej nyttjades, ehuru köparne, innan de kunde erhålla stadfästelse af äganderätten till ett sålunda inköpt hemman, erlægga i rekognition 3 procent af köpeskillingen, då de genom öfverenskommelse icke förbundit sig att i stället öka årliga ränteafgiften till så stor del, som svarade mot afkastningen af denna summa, som i rekognition erläggas borde.

— — — — —

Och hafven I hos oss anhållit, att vi täcktes sanktionera den redan före direktionens tid stadgade och från urminnes tider opåtaladt utgjorde rekognitionsafgiften, till 3 procent af köpeskillingen beräknad, utaf alla sådana från Danviks hospital mot viss årlig ränta till besittning försålde och vidare försäljande hemman, då de ifrån en af en annan inköpas. Anmälande I härvid, att i händelse vi skulle finna eder till inrättningens förmån och bestånd gjorda anhållan sakna förut angifven lag, ifrågavarande rekognitionsprocenter ej äro högre än hitills — — — utgjorde blifvit.

Härå gifva vi eder till svar samt till egen och andras efter rättelse, det vi till ofvanberörde anhållan funnit för godt lämna vårt bifall i afseende på alla de hemman, vid hvilkas försäljande Danviks hospital äger lösnings- eller optionsrätt».

Härmed hade saken sålunda vunnit Kungl. Maj:ts stadfästelse.

Samtidigt därmed ställdes hospitalet, »som då råkat i svår medellöshet och eftertänkligt förfall, under en särskild direktion, med öfverståhållaren som ordförande, för inrättningens upphjälpande och förkofran till ändamålsenligt skick», såsom orden i kungl. brefvet lyda.

Jag måste nu förbigå, huru hospitalet efter detta utvecklade sig, endast erinrande därom, att anmärkningar mot förvaltningen och sakernas

utveckling ingalunda uteblefvo vare sig i statsrevisionen, bondeståndet eller statsutskottet.

År 1861 utfärdades ett kungl. bref, i hvilket i afseende på hospitals-hemmans försäljning till skatte bestämdes, att de med ständig städje- och besittningsrätt upplåtna hemman och lägenheter skulle få på vissa villkor till skatte försäljas. Bland dessa villkor märkes, »att köparnes skyldighet att köpen hembjuda bibehålles, äfvensom hospitalets rätt till åtnjutande af rekognitionsafgift, i enlighet med kungl. brefvet den ²¹/₇ 1813, ifall hospitalsstyrelsen icke finner för godt hemman eller lägenhet inlösa».

1868 års statsrevisorer hade fäst uppmärksamhet vid, att under titel »afkortningar» viss uppgifven kvantitet spannmål och ett mindre belopp penningar blifvit afförda ur hospitalets räkenskaper. Bland dessa afkortningar funnes räntor påförda obefintliga lägenheter, och beslutet uppgafs ha tillkommit på grund af protokoll den 17 januari 1806 hos Serafimerordensgillet. Men någon anteckning i detta afseende hade revisorerna emellertid ej funnit.

»Räkenskaperna lämnade emellertid icke», heter det i berättelsen, »någon upplysning, hvarför dessa afkortningar fortfarande under särskildt konto därstädes upptoges i stället för att, efter vederbörlig anteckning i jordeböckerna, utur debiteringslängderna afföras. Därjämte hade revisorerna, under anförande af hospitalets ekonomiska ställning under de senare åren, uttalat den åsikt, att den *betydligt försämrats*».

Statsutskottet hemställde på grund häraf, att Riksdagen ville anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta närmare utreda ej allenast förhållandet i afseende å ifrågavarande afkortningar, utan ock anledningen till den försämrade ekonomiska ställningen vid hospitalet samt därefter anbefalla de åtgärder, hvartill berörda undersökning må föranleda.

Denna hemställan bifölls af Riksdagen, och en skrifvelse i öfverensstämmelse med beslutet afläts till Kungl. Maj:t den 7 maj 1869.

Sedan dess har inrättningens ekonomiska ställning ändrat sig på ett högst anmärkningsvärdt sätt. De förlänade egendomarne i Nacka ha genom Stockholms utvidgning erhållit ett alltjämt stigande, stundom mångdubb-ladt värde. Sålunda kunde hospitalet år 1900 försälja till Stockholms stad vissa områden för en summa uppgående till *en miljon kronor*.

Samtidigt med det hospitalets tillgångar sålunda ökats och dess räntekomster å utlånadt kapital stigit från omkring 6,000 kronor, som de utgjorde 1880, till omkring 57,000 kronor 1909, ha ock de här berörda rekognitionsafgifterna i hög grad stegrats, så att då de nämnda år 1880

belöpte sig till 606 kronor, uppgingo de år 1909 till den betydande summan af 56,000 kronor.

Tillgångarna voro 1881 beräknade till 240,000 kronor, men 1909 till omkring 1,478,000 kronor.

Med afseende på antalet af å anstalten vårdade personer är att anteckna, att detta utgjorde:

År 1887	249
» 1891	223
» 1894	216

Löner och arfvoden, som år 1880 uppgingo till omkring 14,000, belöpte sig år 1909 till omkring 25,000 kronor.

Oaktadt sålunda allt vittnar om ökad välfärd hos inrättningen, har dess styrelse just i dessa dagar inkommit till regeringen med en anhållan att icke vidare behöfva erlägga den afgift af 14,000 kronor årligen (först 24,000 kronor), som den har att erlägga till Konradsbergs hospital, sedan den befriats från skyldigheten till den vård af sinnessjuka, hvilken af ålder ålegat Danviks hospital.

Då sådana anspråk framkommit från hospitalsstyrelsen, och frågan därom snart torde komma att prövas af Kungl. Maj:t, har detta hos mig framkallat tanken på önskvärdheten af att i samband därmed få pröfvad frågan om lagligheten af de nämnda afsöndrade lägenheternas rekognitionsavgifter och dessa avgifters förenlighet med billighet och rättvisa. I synnerhet förefaller det mig, som om det kan sättas i fråga, huruvida en sådan afgift bör utgå af en lägenhet till större belopp än det, som kan belöpa sig på jorden utan åbyggnader.

Det synes mig allra först innebära en orättvisa, att inbyggarna på en viss areal skola genom en dryg extra beskattning lämna ett afsevärdt bidrag till allmän inrättning. Vidare torde böra bemärkas, att denna beskattning antager allt större proportioner och framträder i all sin orimlighet ju mer egnahemsbyggandet tränger sig fram i trakten.

Låt oss antaga, att en person köper ett tunnland jord från ett af härvarande Danvikshemman för visst belopp samt vid köpet erlägger stipulerad rekognitionsavgift. Han styckar sedan detta tunnland i 5 à 10 mindre lägenheter och försäljer dessa. Då måste vid köpet återigen erläggas rekognitionsavgift för hela området. Så bebyggas tomterna med åbyggnader, som uppgå till 5,000 à 10,000 kronor för hvardera, samt säljas, hus och grund tillsammans. Då skall åter rekognitionsavgift erläggas för samma jord, som redan blifvit två gånger på detta extra sätt beskattad, och därtill på åbyggnaderna.

Slutligen vill jag framhålla, att dessa rekognitionsafgifter väl ursprungligen tillkommit såsom en gärd till hospitalet från det *ostyckade* hemmanet, och icke från de skilda delar däraf, som på grund af senare tillkommet förfarande med afsöndring kunna betraktas som särskilda skatteobjekt. Rätteligen torde denna afgift sålunda böra utgå, endast då stamhemmanet byter ägare, och icke uttagas af jordafsöndringar och allra minst för de å dessa uppförda åbyggnader.

Det synes mig, som om denna för en viss trakt så högst betydelsefulla fråga skulle påkräva en snar och ingående utredning, och om denna utredning gifver det resultat, som jag enligt hvad ofvan anförts anser rättvist, torde en ändring i reglementet för Danviks hospital af Kungl. Maj:t böra företagas.

I en till Kungl. Maj:t den 8 december 1911 ingifven skrifvelse hafva en del innehafvare af till skatte försålda samt under ständig städje- och besittningsrätt upplätta Danvikshemman inom Stockholms län anhållit om utredning, dels huruvida i samband med ifrågasatt afskrifning af frälseräntor i öfrigt äfven räntor, rekognitionsafgifter och andra afgälder från såväl de till skatte försålda som de under ständig städje- och besittningsrätt upplätta Danviksfastigheterna må kunna ske, dels ock huruvida icke ändring kunde ske i stadgandena i kungl. kungörelsen den 17 maj 1861 angående försäljning till skatte af de Danviks hospital tillhöriga, under ständig städje- och besittningsrätt upplätta hemman och lägenheter i den riktning, att från Danviks hospital skatteköpta fastigheter blefve i alla afseenden likställda med annan med äganderätt uppläten svensk jord.

Den 8 december 1911 ingåfvo äfven en del innehafvare af dylika Danvikshemman inom Uppsala län till Kungl. Maj:t framställning om åvägabringande af sådan utredning om hospitalets rätt att uppbära ränta från nämnda hemman, att ursprunget måtte kunna upphävas och hemmanen blifva likställda med kronoskattehemman efter grundskatternas afskrifning.

Nämnda båda framställningar remitterades till kammarkollegium, som erhöi i uppdrag att, efter att hafva inhämtat yttrande af direktionen öfver Danviks hospital, afgifva utlåtande i ärendena.

Den 11 december 1911 anmodade statsrådet och chefen för civildepartementet kammarkollegium att, efter att hafva inhämtat yttrande i ärendet från direktionen öfver Danviks hospital, afgifva förslag till förändring af gällande bestämmelser om försäljning till skatte af nämnda hospital tillhöriga, med ständig städje- och besittningsrätt upplätta hemman.

Denna anmodan motiveras därmed att ett inom justitiedepartementet utarbetadt förslag till lag om aflösning af vissa frälseräntor antagligen

Pågående utredning angående aflösning af frälseräntor från Danvikshemman.

komme att genom proposition föreläggas 1912 års Riksdag och det syns lämpligt att i sammanhang därmed jämväl upptaga till afgörande frågan, huruvida ej kungörelsen den 17 maj 1861 angående försäljning till skatte af de Danviks hospital tillhöriga, med ständig städje- och besittningsrätt upplåtna hemman och lägenheter borde, om ej helt och hållet upphävas, åtminstone till förekommande af frälseräntors bildande omarbetas, i hvad anginge sättet för dylika hemmans försäljning.

Sedan handlingarna i nämnda trenne ärenden remitterats till direktionen öfver Danviks hospital, afgaf direktionen den 11 april 1912 yttrande rörande desamma och åberopade därvid såsom eget utlåtande hvad ombudsmannen hos hospitalet vice häradshöfdingen Carl Schönmeyr i inforordradt tjänstememorial anförde.

Ur nämnda tjänstememorial må här anföras följande.

De s. k. Danvikshemmanen äro hänförliga till tre olika kategorier: 1) Danviksskattefrälsehemman, 2) Danviksfrälsekattehemman, och 3) hemman upplåtna under ständig städje- och besittningsrätt.

Beträffande räntor från hemman af Danviks skattefrälse natur gäller enligt kungl. förordningen den 11 september 1885, att desamma må i likhet med andra skattefrälsehemman inlösas för statsverkets räkning, i den mån vederbörande ränteägare därom framställer anbud, och är enligt kungl. kungörelsen den 14 maj 1909 tiden därför fastställd till utgången af år 1912.

Angående räntor från hemman af Danviks frälsekatte natur beröras de af ofvan omnämnda inom justitiedepartementet utarbetade förslag till aflösning af vissa frälseräntor, hvilket förslag innebär rätt för såväl ränteägaren som jordägaren att begära räntans aflösning.

Hvad slutligen vidkommer sådana Danviks hospital tillhöriga hemman, som äro upplåtna under ständig städje- och besittningsrätt, har hospitalet äganderätten till dessa hemman och uppbär af innehafvare en viss, en gång för alla bestämd ränta, s. k. stadgeränta, närmast likställd med årlig arrendeavgift.

Rätten till rekognitionsavgift är beroende i första rummet på att hospitalet är ränteägare och i andra rummet på den därmed nu förenade lösningsrätten. Beröfvas hospitalet dessa förmåner eller någon af dem, kan hospitalet därmed också möjligen gå förlustig rätten till rekognitionsavgift.

Såsom bevis därpå, att den enligt kungl. brevet den 21 juli 1813 hospitalet tillförsäkrade rätt till rekognitionsavgift ansetts böra tillmätas laga helgd, anför ombudsmannen, att då lagberedningen i sitt förslag till ny jordabalk hemställt om upphäfvande af gällande bestämmelser om lösningsrätt till fast egendom, beredningen ansett sig böra däri intaga en

särskild bestämmelse (§ 10), så lydande: »Utan hinder däraf att lösningsrätt till vissa Danviks hospital — — — förut tillhöriga hemman och lägenheter icke vidare äger rum, — — — äge hospitalet — — — tillgodonjuta dem genom kungl. brefven den 21 juli 1813 — — — tillförsäkrad rätt att vid köp och försäljning af fastighet, hvartill lösningsrätt ägde rum, bekomma viss afgift, i händelse lösningsrätten ej utöfvades.»

Borttages bestämmelsen om räntans bibehållande äfven efter skatteförsäljningen, bör därför till betryggande af hospitalets rätt i detta afseende ett förbehåll af analog lydelse med det här ofvan anförda intagas i skatteköpebrefvet. Sker icke detta, kan hospitalet drabbas af oberäkneliga förluster i framtiden.

Till utredning om hvad upphäfvandet af hospitalets rätt till rekognitionsavgift kan i ekonomiskt afseende innebära för hospitalet meddelas, att dessa afgifter under tioårsperioden 1902—1911 utgjort:

år 1902	1,329	kronor	80	öre
» 1903	7,835	»	15	»
» 1904	12,050	»	67	»
» 1905	9,181	»	66	»
» 1906	10,274	»	90	»
» 1907	25,488	»	29	»
» 1908	46,752	»	41	»
» 1909	21,882	»	50	»
» 1910	23,248	»	40	»
» 1911	16,110	»	51	»

Summa 174,154 kronor 29 öre

Hufvudparten af dessa afgifter belöper sig väl å afsöndrade lägenheter från de för längre tid tillbaka skatteförsälda hemmanen Järla, Stora Sickla, Dufnäs och Skuru i Nacka socken, men resultatet ådagalägger dock tydligen den stora vikten för hospitalet af denna afgifts bibehållande. Den har också beräknats såsom en säker inkomst till bestridande af hospitalets utgifter och har i medeltal under de sista tio åren representerat ett belopp af 17,415 kronor 42 öre årligen.

De s. k. rekognitionsavgifter, som utgå till Danviks hospital, utgöra i sin nuvarande form en extra beskattning af lägenhetsinnehafvare å Danvikshemman, hvilken otvifvelaktigt måste verka i hög grad hämmande på egnahemsverksamheten i dessa trakter. En ändring i detta förhållande finner utskottet vara behöflig. *Utskottets yttrande.*

Visserligen hafva, såsom ofvan nämnts, hithörande spørsmål gjorts till föremål för utredning på grund af från innehafvare af Danvikshem-

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 13 saml. 11 häft. (Nr 11.) 2

man till Kungl. Maj:t ingifna framställningar, men det är ovisst, huruvida denna åt kammarkollegium uppdragna utredning kommer att täcka alla de fall af rekognitionsafgifter, som i motionen omförmälas. Den i sammanhang med frågan om frälseräntornas aflösning åt kammarkollegium uppdragna utredningen rörande till Danviks hospital utgående räntor och rekognitionsafgifter torde också i hufvudsak hafva till syftemål att bevaka kronans intressen vid en blifvande ränteaflösning. Motionären däremot önskar framför allt, att egnahemsintresset därvid måtte blifva tillbörligt tillgodosedt.

Därtill kommer, att för utredningsarbetets inriktande det kan vara fördelaktigt, att behofvet af sådana ändringar i gällande bestämmelser, som kunna befrämja egnahemsverksamheten å området ifråga, blifver särskildt understruket.

Hvad beträffar frågan om tillkomsten och lagligheten af ifrågavarande rekognitionsafgifter, anser utskottet, att utredning därom icke särskildt behöfver begäras, alldenstund den frågan med säkerhet torde kunna förväntas komma att ingå i det pågående utredningsarbetet.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet med anledning af herr Martins förevarande motion hemställa,

att Andra kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida i gällande bestämmelser rörande de till Danviks hospital utgående s. k. rekognitionsafgifter ändringar kunna och böra vidtagas, särskildt med hänsyn till de lägenheter, som afsöndrats till s. k. egna hem, och som mestadels hafva sitt största värde i därå uppförda byggnader.

Stockholm den 7 maj 1912.

På utskottets vägnar:

W. BÄCKSTRÖM.

Reservation

af herr *Molin* i Dombäcksmark, hvilken yrkar bifall till motionärens hemställan oförändrad.

Det skulle här antecknas, att herr *Holmdahl* icke deltagit i detta ärendes slutbehandling inom utskottet.